

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2
Administration According to the Principles of Good Governance for
Educational Institutions under the Jurisdiction of Prachinburi Primary
Educational Service Area Office 2

นนทชา วาชัยยุ่ง¹, วิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 และ 2) เปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 292 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางจิสซีและมอร์แกน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 สถิติวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านหลักคุณธรรม รองลงมา คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความโปร่งใส ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ด้านหลักนิติธรรม

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

¹ นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

² อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

2.1 การเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตำแหน่ง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นว่ามีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสูงกว่าความคิดเห็นของครูผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักคุณธรรม ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมีความคิดเห็นว่าการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสูงกว่าความคิดเห็นของผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักนิติธรรม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การบริหาร, หลักธรรมาภิบาล

Abstract

The research purposes were to study and to compare the administration according to the principles of good governance for educational institutions under the jurisdiction of Prachinburi Primary Educational Service Area Office 2, classified by the position, education level, and work experience. The population was the educational institution administrators, teachers, and educational personnel under the jurisdiction of Prachinburi Primary Educational Service Area Office 2; the sample group was the 292 personnel, determined by the Krejcie and Morgan table, and selected by the simple random sampling method. The research instrument was the estimate rating scale questionnaire with totally reliability 0.97. The data analysis statistics were the frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F- test.

The results of the research were:

1. The administration according to the principles of good governance for educational institutions under the jurisdiction of Prachinburi Primary Educational Service Area Office 2 in overall was at high level. The each aspect consideration found

that the Morality was in the was level followed by the Accountability and the Transparency the lowest operation aspect was the Rule of Law aspect.

2. The comparison results of the administration according to the principles of good governance for educational institutions under the jurisdiction of Prachinburi Primary Educational Service Area Office 2, classified by the position, education level, and work experience were:

2.1 The comparison of the administration according to the principles of good governance for educational institutions under the jurisdiction of Prachinburi Primary Educational Service Area Office 2, classified by the position, found the overall did not different. The each aspect consideration found the opinion of educational institution administrators about the administration according to the principles of good governance were higher than the opinion of teaching teachers at the statistics significance level .05.

2.2 The comparison of the administration according to the principles of good governance for educational institutions under the jurisdiction of Prachinburi Primary Educational Service Area Office 2, classified by the education level, found the overall and each aspect did not different. The each aspect consideration found the Morality aspect; the respondents with a bachelor's degree viewed the principles of good governance higher than those with a postgraduate degree at the statistics significance level .05.

2.3 The comparison of the administration according to the principles of good governance for educational institutions under the jurisdiction of Prachinburi Primary Educational Service Area Office 2, classified by the education level, found the overall and each aspect did not different. The each aspect consideration found the Morality aspect did different at the statistics significance level .05.

Keyword : Administration, Principles of Good Governance

บทนำ

จากนโยบายและจุดเน้น ของกระทรวงศึกษาธิการปีงบประมาณ พ.ศ.2564 โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวว่า กระทรวงศึกษาธิการมุ่งมั่นดำเนินการภารกิจหลักตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) ในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพ ขับเคลื่อนทุกแผนย่อยในประเด็น 12 การพัฒนา การเรียนรู้ และแผนย่อยที่ 3 ในประเด็น 11 ศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต รวมทั้งแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา และนโยบายรัฐบาลทั้งใน ส่วนนโยบายหลักด้านการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย และนโยบายเร่งด่วนเรื่องเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 นอกจากนี้ยังสนับสนุนการขับเคลื่อนแผน แม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นอื่น ๆ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2561-2564) นโยบายและแผนระดับชาติ ว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ.2562-2565) รวมทั้ง นโยบายและแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยคาดหวังว่าผู้เรียนทุกช่วงวัย จะได้รับการพัฒนาในทุกมิติ เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ และมีความพร้อมร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และ ยั่งยืน ดังนั้น การเร่งรัดการทำงานภาพรวมกระทรวงให้เกิดผลสัมฤทธิ์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคม และผลักดันให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพในทุกมิติ กระทรวงศึกษาธิการจึง กำหนดนโยบายประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 ดังนี้ จุดเน้น 1) การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ 1.1) การจัดการศึกษาเพื่อคุณภาพ 1.2) การเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) การพัฒนาการศึกษาเพื่อความมั่นคง 3) การสร้างความสามารถในการแข่งขัน 4) การสร้างโอกาสและความเสมอภาคในการแข่งขัน 5) การจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 6) การปรับสมดุลและพัฒนา ระบบบริหารจัดการ (สนับสนุนกิจกรรมการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ) จากนโยบายข้างต้น เล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่โปร่งใส ปราศจากการทุจริต ดังนั้น หลักธรรมาภิบาลจึงสำคัญที่จะนำมาใช้ในหน่วยงานสถานศึกษา โดยมี วัตถุประสงค์ให้ ภาครัฐที่มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ มีการบริหารจัดการตาม หลักธรรมาภิบาลและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทุกระดับ มีวัฒนธรรม แยกแยะประโยชน์ส่วนบุคคล และประโยชน์ส่วนรวมของบุคลากรภาครัฐให้เกิดขึ้น รวมทั้งสร้าง จิตสำนึกและค่านิยมให้ทุกภาคส่วนตื่นตัว ละอายต่อการทุจริตประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ มีส่วนร่วม ต่อต้านการทุจริต จะเป็นปัจจัยที่สำคัญในการขับเคลื่อนประเทศไทย ไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว” 4 เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย ดังกล่าว นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับ การพัฒนาระบบราชการ โครงสร้างระบบ งบประมาณ ระบบบุคลากร มาตรฐานคุณธรรมและจริยธรรม คือ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา ระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) หน่วยงานนี้ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์หลักธรรมาภิบาลของ สถาบันต่าง ๆ ในระดับสากลร่วมกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย พบว่า มี 10 องค์ประกอบหลักที่สำคัญ และ

เหมาะสมสำหรับนำมากำหนดเป็นเกณฑ์ในการประเมินการจัดระดับ การกำกับดูแลองค์การภาครัฐ ตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีประกอบด้วย 1) หลักประสิทธิภาพ 2) หลักประสิทธิผล 3) หลักการตอบสนอง 4) หลักการรับผิดชอบต่อสังคม และสามารถตรวจสอบได้ 5) หลักความเปิดเผยและโปร่งใส 6) หลักนิติธรรม 7) หลักความเสมอภาค 8) หลักการมีส่วนร่วมและมุ่งเน้นฉันทามติ 9) หลักการกระจายอำนาจ 10) หลักคุณธรรมและ จริยธรรม

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล คือ การดำเนินกิจการที่ยึดถือความสุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้เป็นที่ตั้ง การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลจึงไม่ได้เป็นเพียงหลักประกันแค่ว่าการทำหน้าที่ ของผู้บริหารในองค์กรภาครัฐและเอกชนมีความสุจริตโปร่งใส เชื่อถือได้เท่านั้น แต่ยังส่งผลถึง ภาพลักษณ์และบรรยากาศที่เอื้อต่อการติดต่อสัมพันธ์และการสร้างสรรค์คุณภาพการบริหารงานอีกด้วย ดังนั้นการทำให้องค์กรภาครัฐและเอกชนมีธรรมาภิบาลจึงเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ การบริหารจัดการภาครัฐจึงต้องยึดหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาลเพื่อให้เกิดประสิทธิผลมีประสิทธิภาพ คุ่มค่า เปิดเผย โปร่งใส และเน้นการมีส่วนร่วม ของประชาชนที่เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 เงื่อนไขดังกล่าวส่งผลทำให้ส่วนราชการทุกภาคส่วนต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงานโดยเฉพาะการ มุ่งเน้นที่ประชาชนเป็นศูนย์กลางตลอดจนปรับระบบการทำงานเพื่อมุ่งไปสู่การเป็นองค์กรสมัยใหม่ ทำงานเชิงรุก คล่องตัว รวดเร็วมากขึ้นเป็นการทำงานแบบบูรณาการที่มีขีดสมรรถนะสูงและสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ (วิระยุทธ ชาตะกาญจน์, 2555)

สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 มีความ มุ่งมั่นที่จะเป็นองค์กรผู้นำในการพัฒนาการศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมี ประสิทธิภาพ เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มีความมั่นคง เป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดย ยึดหลักธรรมาภิบาล และเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ตรงตามยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและ เสริมสร้างศักยภาพคน ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสบนความเสมอภาคและความเท่าเทียมกัน ทางสังคม และ ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ หลัก ธรรมาภิบาลเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อ เสริมสร้างสนับสนุนการจัดการศึกษาให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรทั้งด้าน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ควบคู่ไปกับการ สร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม สุขนิสัย สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดีรวมทั้งการบริหารจัดการศึกษา ของบุคลากรทุกกลุ่ม โดยมีปัจจัยสนับสนุนส่งเสริมการบริหารงานในด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้าน งบประมาณ และการบริหารทั่วไป การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ ในการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติ บุคคล สถานศึกษาต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยั้งที่ตองนำ หลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน เพื่อผู้บริหารจะได้บริหารสถานศึกษาให้มีความก้าวหน้ามี

ศักยภาพและมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นจากภายนอกและนำมาซึ่งการให้ความร่วมมือในการพัฒนาสถานศึกษาต่อไป (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2, 2564)

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงศึกษา การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ว่ามีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาเพียงใดและต่างกันอย่างใด ครูผู้สอนและชุมชนให้ความสำคัญมากน้อยเพียงใดเพื่อใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และชุมชน เพื่อเป็นประโยชน์เป็นแนวทางในการส่งเสริมปัจจัยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพและตอบสนองต่อการพัฒนาการศึกษาในปัจจุบันและอนาคตอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

บุคลากรที่มีตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำนวน 1,233 คน ในสถานศึกษาจำนวน 113 โรงเรียน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำนวน 292 คน ได้มาโดยการ

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากสถานศึกษา จำนวน 113 โรงเรียน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ตำแหน่ง

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

1.2 ครูผู้สอน

2. ระดับการศึกษา

2.1 ปริญญาตรี

2.2 สูงกว่าปริญญาตรี

3. ประสบการณ์ทำงาน

3.1 น้อยกว่า 5 ปี

3.2 ตั้งแต่ 5-10 ปี

3.3 11 ปีขึ้นไป

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ใน 6 ด้าน คือ 1. หลักนิติธรรม 2. หลักคุณธรรม 3. หลักความโปร่งใส 4. หลักการมีส่วนร่วม 5. หลักความรับผิดชอบ

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปเป็นองค์ประกอบได้ 6 ด้าน คือ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบและ 6) หลักความคุ้มค่า

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยใช้ระยะเวลาระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ.2563 ถึงเดือนมีนาคม 2564

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัย เรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำนวน 1,233 คน ในสถานศึกษา จำนวน 113 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำนวน 292 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากสถานศึกษา จำนวน 113 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน รายละเอียดมีดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 3 ข้อ จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือเพื่อศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ผู้ศึกษาดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2

2. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2

3. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ได้ค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

5. นำแบบสอบถามจากการทดลองใช้ (Try out) ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) ของ Cronbach (พรรณณี ลีกิจวัฒน์นะ, 2553: 204) ได้ค่าความเชื่อมั่นภาพรวม เท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัย ต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2

2. ผู้วิจัยนำส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล ในสถานศึกษาต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 292 ชุด จากสถานศึกษา จำนวน 113 โรงเรียน

3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือไปยังครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4. ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามกลับคืน

5. นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ มาตรวจสอบความถูกต้องทุกชุดภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล

6. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ความคิดเห็นการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปแปลผลกับเกณฑ์

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตาม ตำแหน่ง และระดับการศึกษา โดยใช้ค่า t-test (Independent samples)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ดังนี้
ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยเลือกใช้สถิติดังนี้
 - 1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)
 - 1.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{x})
 - 1.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้
 - 2.1 การหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องของแบบทดสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ การหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC)
 - 2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตรการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)
3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน
 - 3.1 t-test (Independent samples)
 - 3.2 F-test (One-way ANOVA)

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		แปลผล	อันดับ ที่
	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านหลักนิติธรรม	3.47	0.85	ปานกลาง	6
2. ด้านหลักคุณธรรม	4.02	0.49	มาก	1
3. ด้านหลักความโปร่งใส	3.96	0.73	มาก	3
4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.94	0.75	มาก	4
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.00	0.74	มาก	2
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.86	0.76	มาก	5
ภาพรวม	3.88	0.72	มาก	-

จากตารางที่ 1 แสดงว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} 3.88, S.D.= 0.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านหลักคุณธรรม (\bar{X} = 4.02, S.D.= 0.49) รองลงมา คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ (\bar{X} = 4.00, S.D.= 0.74) และด้านหลักความโปร่งใส (\bar{X} = 3.96, S.D.= 0.73) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ด้านหลักนิติธรรม (\bar{X} = 3.47, S.D.= 0.85)

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

2.1 การเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตำแหน่ง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นว่ามีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสูงกว่าความคิดเห็นของครูผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักคุณธรรม ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมีความคิดเห็นว่าการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสูงกว่าความคิดเห็นของผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักนิติธรรม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านหลักคุณธรรม รองลงมา คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความโปร่งใส ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ด้านหลักนิติธรรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้ การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารยึดหลักคุณธรรม จริยธรรมในการบริหาร ส่งผลให้ครูและ

บุคลากรเกิดแรงจูงใจในการทำงาน และปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างราบรื่น ผู้บริหารมี การสร้างการ รับรู้ ความเข้าใจ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้กับครู บุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ นิตยา สุธยอด (2564) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ งานวิจัยของ กมลพรรณ พึ่งด้วง (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัย พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์ทำงาน

2.1 การเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตำแหน่ง โดยภาพรวมไม่แตกต่าง กัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นว่ามีการบริหารตามหลักธรร มาภิบาลสูงกว่าความคิดเห็นของครูผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการบริหารสถานศึกษาโดยมีการ ยึดหลักธรรมาภิบาลมาใช้ใน สถานศึกษาเพื่อพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้มีการดำเนินงาน โดยยึด หลักนิติธรรม หลัก โปร่งใส หลักคุณธรรม และหลักมีส่วนร่วมเข้ามาเป็นส่วนสำคัญในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา เพื่อ เป้าหมายสูงสุดในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพต่อไปในอนาคต ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาลี ประทุมวงศ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามตำแหน่งมีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 การเปรียบเทียบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักคุณธรรม ผู้ตอบแบบสอบถามที่มี ระดับการศึกษาปริญญาตรีมีความคิดเห็นว่าการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสูงกว่าความคิดเห็น ของผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ สาลี ประทุมวงศ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 18 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านหลักนิติธรรม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าประสบการณ์ในการ ทำงานมีผลต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งการทำงานจะออกมาดีนั้น ขึ้นอยู่กับความตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย และ ผู้บริหารโรงเรียนต้องสามารถช่วยตรวจสอบและตัดสินใจในการทำงานเมื่อเกิดเหตุการณ์การในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาลี ประทุมวงศ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน พบว่าแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การบริหารด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรมีระเบียบ วินัย และจรรยาบรรณในวิชาชีพ และผู้บริหารควรกำหนด กฎ ระเบียบข้อบังคับเพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติในสถานศึกษา

1.2 การบริหารด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาในการบริหารจัดการศึกษา และ ผู้บริหารควรพิจารณาความดีความชอบ และความก้าวหน้าในวิชาชีพ แก่บุคลากรอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

1.3 การบริหารด้านหลักความโปร่งใส ผู้บริหารควรมีการบริหารงบประมาณเป็นไปตามแผนปฏิบัติงานและสามารถตรวจสอบได้ และผู้บริหารควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากรตามระเบียบ อย่างสุจริต และเที่ยงตรง

1.4 การบริหารด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษา มีส่วนร่วมทำงานแบบโดยยึดหลักประชาธิปไตย และผู้บริหารควรสนับสนุนให้บุคลากรมีอิสระในความคิด สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะการบริหารสถานศึกษา

1.5 การบริหารด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารควรมีการพัฒนาการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องทำให้คุณภาพของงานทั้งด้านปริมาณมีความถูกต้อง ครบถ้วน และ

ผู้บริหารควรมีการกำกับ นิเทศ ติดตาม การปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ ทำให้ผลการปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

1.6 การบริหารด้านหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารควรจัดให้มีการบริการด้านแหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ วัสดุครุภัณฑ์แก่บุคลากรและชุมชน และผู้บริหารควรมีระบบการดูแลรักษาทรัพยากรของสถานศึกษา และใช้ประโยชน์ที่มีประสิทธิภาพ ประหยัดและคุ้มค่า

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ทราบแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาความพึงพอใจของบุคลากรที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

2.3 ควรศึกษารูปแบบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ทราบแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กมลพรรณ พึ่งดวง. (2560). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา

สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2546). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการ

ไทย (พ.ศ.2546-2550). กรุงเทพฯ:สำนักงาน ก.พ.ร.

วีระยุทธ ชาศะกาญจน์. (2555). เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารศึกษามีอาชีพ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิตยา สุตยอด. (2564). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

พรรณณี ลีกิจวัฒน์. (2553). วิธีการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

สาตี ประทุมวงศ์. (2560). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดระยอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18.
งานนิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 12**. กรุงเทพฯ : 2560-2564.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2. (2564). **แผนปฏิบัติการประจำปี
พ.ศ.2564**. ปราชญ์บุรี: กลุ่มงาน นโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 2.